

Eftirlit í kjölfar ábendingar

O.K. Bón ehf. - Öryggisblöð

Dagsetning	21.5.2025
Fyrirtæki	O.K. Bón ehf.
Heimilisfang	Löngulínu 10, 210 Garðabær
Kennitala	5601191510
Starfsemi	Bón- og þvottastöðvar
Eftirlitsstaður	Rafrænt eftirlit
Eftirlitsmaður	Bergdís Björk Bæringsdóttir (UOS) Elísabet H. Brynjarsdóttir (HEF)
Tegund eftirlits	Efnaeftirlit
Tengiliður fyrirtækis	Ólafur Axel Kárasen
Málsnúmer	UOS2505260

SAMANTEKT

Umhverfis- og orkustofnun barst tilkynning frá Heilbrigðiseftirliti Garðabæjar, Hafnarfjarðar, Kópavogs, Mosfellsbæjar og Seltjarnarness (HEF) um efnavörur sem uppfylli ekki tiltekin skilyrði efnalaga nr. 61/2013 hjá fyrirtækinu O.K. Bón ehf. Vörurnar voru skoðaðar með hliðsjón af ákvæðum reglugerðar nr. 888/2015 um skráningu, mat, leyfisveitingu og takmarkanir að því er varðar efni (REACH). Öryggisblöð tiltekinna vara uppfylltu ekki kröfur REACH reglugerðarinnar sem nú er búið að leiðrétta. Nánari upplýsingar um niðurstöðu eftirlits má nálgast í síðasta kafla þessarar skýrslu.

MERKING HUGTAKA OG SKAMMSTAFANIR

Merking eftirfarandi hugtaka og skammstafana sem notuð eru í skýrslunni er sem hér segir:

CLP: Reglugerð (EB) nr. 1272/2008 um flokkun, merkingu og pökkun efna og efnablandna sem innleidd er í reglugerð nr. 415/2014 um flokkun, merkingu og umbúðir efna og efnablandna¹.

Hættuflokkun/flokkun: Flokkun skv. viðeigandi ákvæðum CLP um mat á þeim áhættum sem fylgja notkun tiltekins efnis eða efnablöndu.

¹ Samsett reglugerð nr. 415/2014 á vef Umhverfisstofnunar: <https://ust.is/library/Skrar/Atvinnulif/Efni/Flokkun-og-merkingar/samsett-reglugerd-nr-415-2014.html>

REACH: Reglugerð (EB) nr. 1907/2006 um skráningu, mat, leyfisveitingu og takmarkanir, að því er varðar efni sem innleidd er í reglugerð nr. 888/2015 um skráningu, mat, leyfisveitingu og takmarkanir að því er varðar efni (REACH)².

ÖRYGGISBLÖÐ

Um öryggisblöð er fjallað í 30. gr. efnalaga nr. 61/2013, 5. gr. reglugerðar nr. 888/2015 og 31. gr. REACH. Kröfur um samantekt öryggisblaða er að finna í II. viðauka við REACH með síðari breytingum.

Öryggisblöð skulu fylgja efnavörum sem flokkast sem hættulegar skv. ákvæðum reglugerðar nr. 415/2014 um flokkun, merkingu og umbúðir efna og efnablandna³. Þau skulu vera á íslensku eða ensku (athugið að þrátt fyrir að í 5. gr. reglugerðar nr. 888/2015 segi að einungis sé heimilt að öryggisblöð séu á íslensku heimila efnalög einnig að blöðin séu á ensku). Kröfur um innihald og snið öryggisblaða eru settar fram með ítarlegum hætti í II. viðauka við REACH. Aðgengilegast er að nálgast viðaukann með síðari breytingum á íslensku í þýðingu reglugerðar (ESB) 2020/878 á vef EFTA.⁴ Í þessari nýjustu útgáfu II. viðauka við REACH hafa kröfur verið auknar en um að má lesa nánar á vef Umhverfisstofnunar.⁵ Öryggisblöð sem standast kröfur eldri útgáfu viðaukans, sem nálgast má í reglugerð (ESB) 2015/830⁶, mega vera í dreifingu þar til 31. desember 2022. Eftir það verða öll öryggisblöð að uppfylla nýjustu kröfur.

Öryggisblöð eiga að gera lesanda þeirra grein fyrir hættu sem stafar af efni eða blöndu og upplýsa um örugga geymslu, meðhöndlun og förgun efnisins eða blöndunnar. Öryggisblöð skulu vera í 16 liðum með mismörgum undirliðum eins og nánar er útlistað í framangreindum viðauka. Meðal þess sem koma skal fram í öryggisblöðum er:

- upplýsingar um viðeigandi og tilgreinda notkun efnis eða blöndu og notkun sem ráðið er frá (liður 1.2),
 - símanúmer Eitrunarmiðstöðvar LSH (liður 1.4),
 - flokkun efnisins eða blöndunnar skv. flokkunarviðmiðum í reglugerð (EB) nr. 1272/2008 (liður 2.1),
 - merkingaratriði í samræmi við flokkunina sem birta skal á umbúðum vörunnar (liður 2.2),
 - ýmsar upplýsingar um innihaldsefni í tilfelli efnablandna (liður 3.2),
 - viðeigandi persónuhlífar við vinnu með vöruna (liður 8.2.)
- og margt fleira.

² Samsett reglugerð nr. 888/2015 á vef Umhverfisstofnunar: <https://ust.is/library/Skrar/Atvinnulif/Efni/REACH/samsett-reglugerd-nr-888-2015.html>

³ Samsett reglugerð nr. 415/2014 á vef Umhverfisstofnunar: <https://ust.is/library/Skrar/Atvinnulif/Efni/Flokkun-og-merkingar/samsett-reglugerd-nr-415-2014.html>

⁴ Íslensk þýðing II. viðauka við reglugerð (EB) nr. 1907/2006 (REACH) á vef EFTA:

<https://www.efta.int/sites/default/files/documents/legal-texts/eea/other-legal-documents/translated-acts/icelandic/i32020R0878.pdf>

⁵ Um nýjar kröfur varðandi öryggisblöð á vef Umhverfisstofnunar: <https://ust.is/atvinnulif/efni/oryggisblod/nyjar-krofur-vardandi-oryggisblod>

⁶ Eldri gerð II. viðauka við REACH á vef EFTA:

<https://www.efta.int/sites/default/files/documents/legal-texts/eea/other-legal-documents/translated-acts/icelandic/i32015R0830.pdf>

Fyrir heildarlýsingu krafna til innihalds öryggisblaða vísast sem fyrr segir í II. viðauka við REACH. Í þessu eftirliti voru öryggisblöð rýnd með tilliti til krafna hvað varðar alla 16 liðina.

UMFANG EFTIRLITS

Þann 9. apríl 2025 barst Umhverfis- og orkustofnun beiðni um álit á öryggisblöðum vara sem flutt eru inn frá landi utan EES og notuð eru á bónstöð en slíkar stöðvar eru starfsleyfisskyldar hjá Heilbrigðisnefndum viðeigandi sveitarfélags sbr. lög um hollustuhætti og mengunarvarnir nr. 7/1998 með síðari breytingum. Á meðan vinnslu stofnunarinnar við yfirferð blaðanna fór fram kom í ljós hjá eftirgrennslu HEF að heildsali, annar en bónstöðin, sæi nú alfarið um innflutninginn. Þar sem innflutningur og heildsölur eru ekki starfsleyfis- eða skráningarskyldar hjá Heilbrigðisnefndum var málinu alfarið vísað til Umhverfis- og orkustofnunar til þóknanlegrar meðferðar þar sem stofnunin sér um framkvæmd efnalaga nr. 61/2013. HEF tilkynnti ábyrgðaraðila að málið hefði verið framsent og væri til skoðunar hjá Umhverfis- og orkustofnun.

Öryggisblöðin voru skoðuð m.t.t. ákvæða reglugerðar nr. 888/2015 um skráningu, mat, leyfisveitingu og takmarkanir að því er varðar efni (REACH) sem innleiðir reglugerð (EB) nr. 1907/2006 sama efnis, nánar tiltekið II. viðauka við REACH sem útlistar kröfur um samantekt öryggisblaða.

NIÐURSTAÐA EFTIRLITS

Eftirtaldar vörur sem falla undir umfang eftirlitsins voru skoðaðar:

- GYEON Q2M Iron WheelCleaner
- GYEON Q2M Bathe
- GYEON Q2M Foam

Öryggisblöð varanna bárust stofnuninni rafrænt frá HEF en eftir samtal við innflutningsaðila kom í ljós að vitlaus útgáfa hafði verið afhent í eftirlitsheimsókninni þar sem um var að ræða blöð sem ætluð eru Bretlandsmarkaði. Fyrir lágu öryggisblöð fyrir ESB svæðið en þar vantaði staðfærslu undir lið 1.4. þar sem símanúmer Eitrunarmiðstöðvar Landspítala (543 2222) skal koma fram. Fyrirtækið er búið að bregðast við og lagfæra þann undirlið í öryggisblöðum varanna. Því eru engar athugasemdir settar hér fram.

ÁBENDINGAR

Umhverfis- og orkustofnun vill benda á að umbúðir skulu merktar með nafni, heimilisfangi og símanúmeri birgis, magni efnis og efnablöndu, hættusetningum, varnaðarsetningum, viðvörunarorðum og hættumerkjum. Texti merkinganna varðandi hættusetningar, varnaðarsetningar, viðvörunarorð og hættumerki skal vera á íslensku.

Ef fyrirtækið merkir vörur sjálft með merkimiða á íslensku gerir það fyrirtækið að birgi varanna í skilgreiningu efnalaga og þarf að merkja þær með nafni, heimilisfangi og símanúmeri, sbr. 32. gr. efnalaga nr. 61/2013.

Verkfæri til að auðvelda hættumerkingar

Vakin er athygli á því að á vefsíðu Umhverfisstofnunar má nálgast verkfæri sem útbúið var af stofnuninni til að auðvelda þeim sem vinna við gerð umbúðarmerkinga skv. reglugerð nr. 415/2014 um flokkun, merkingu og umbúðir efna og efnablandna að fletta upp stöðluðum texta hættu- og varnaðarsetninga. Verkfærið má nálgast á eftirfarandi slóð:

<https://ust.is/library/Skrar/Atvinnulif/Efni/Flokkun-og-merkingar/haettumerkingar-efnavara-verkfaeri.html>

Reykjavík, 11.7.2025

Bergdís Björk Bæringsdóttir